

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING

Scholengemeenschap Reigersbos VWO

Plaats : Amsterdam Zuidoost
BRIN nummer : 21FF|C1
BRIN nummer : 21FF|00|VWO
Onderzoeksnummer : 291434
Datum onderzoek : 8 december 2016
Datum vaststelling : 29 januari 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 8 december 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de afdeling vwo van Scholengemeenschap Reigersbos om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek, dat is uitgevoerd op 2 november 2015, stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op de afdeling vwo van Scholengemeenschap Reigersbos. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 11 februari 2016. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en wij hebben ons toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan in hoeverre de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en of de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, voeren we nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uit.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De afdeling vwo van SG Reigersbos heeft ook in het verleden onder intensief toezicht gestaan van de inspectie. De aanleiding vormden de bevindingen van de inspectie uit kwaliteitsonderzoeken op 9 januari 2009 en 23 september 2010. De school heeft op basis van de bevindingen van de inspectie een plan opgesteld voor de verbetering van de opbrengsten en de andere geconstateerde tekortkoming in de onderwijskwaliteit, te weten het geven van meer verantwoordelijkheid aan leerlingen voor de organisatie van hun eigen leerproces, die past bij hun ontwikkelingsniveau.

Uit een onderzoek naar kwaliteitsverbetering op 5 december 2013 bleek dat de onderwijskwaliteit van de afdeling vwo van SG Reigersbos weer voldoende was.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bestaat uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder, de afdelingsleiding, leraren, zorgfunctionarissen en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directeur-bestuurder en de afdelingsleiding.

Tijdens het onderzoek hebben wij de onvoldoende indicatoren beoordeeld, te weten het aanbod van de school voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen, de doelen die de school stelt om achterstanden te bestrijden, het systematisch evalueren van het onderwijsproces en de borging van de kwaliteit van het onderwijsproces. De reeds voldoende beoordeelde andere kernindicatoren hebben wij geverifieerd.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek, waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering zoals wij hebben uitgevoerd, heeft tot doel om te beoordelen of de kwaliteit van het onderwijs weer van voldoende niveau is en of aan alle afspraken is voldaan die in het toezichtplan zijn vastgelegd. Eerder zijn deze afspraken rond het verbeteren van de resultaten, het opstellen en implementeren van een taalbeleidsplan en het optimaliseren van het kwaliteitszorgsysteem besproken in een voortgangsgesprek.

Onze conclusie voor Scholengemeenschap Reigersbos, afdeling vwo is als volgt:

Kwaliteit

Wij kennen aan de afdeling vwo het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende.

De leerresultaten van de afdeling vwo van de Scholengemeenschap Reigersbos zijn op het moment van het onderzoek nog onvoldoende. Twee van de vier indicatoren liggen, over drie jaar berekend, onder de norm. Het onderwijsproces en de kwaliteitszorg zijn als voldoende beoordeeld. Omdat uit de schooleigen analyse blijkt dat indicator R1 (positie derde leerjaar ten opzichte van het basisschooladvies) op het volgende onderwijsresultatenoverzicht in 2017 naar alle waarschijnlijkheid boven de norm zal liggen en daarmee de leerresultaten, over drie jaar berekend, voldoende zullen zijn, wijken wij af van de beslisregel. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

Wij concluderen tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek, op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1. Algemeen Beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vwo van Scholengemeenschap Reigersbos is weer van voldoende niveau. De opbrengsten zijn onvoldoende, maar laten een duidelijke verbetering zien. Het gemiddelde centraal examencijfer is laag en blijft daarmee een punt van zorg. Er is één tekortkoming bij de kernindicatoren binnen het onderwijsproces en de kwaliteitszorg is voldoende.

De school heeft een taalbeleidsplan opgesteld en geïmplementeerd, waarin ook doelen zijn geformuleerd die erop gericht zijn achterstanden te bestrijden. Enkele activiteiten uit dit plan zijn reeds in een aantal geobserveerde lessen aangetroffen.

De afdeling vwo kan zich nog verbeteren in een doelgerichte opbouw van de lessen en het nog meer afstemmen van instructie en verwerkingsopdrachten op de verschillen tussen leerlingen.

Het veranderings- en verbeteringsproces, waarin de school zit begint zijn vruchten af te werpen. Wel is er nog het nodige te doen om de kwaliteit van het onderwijsproces voldoende geborgd te laten zijn en daarmee toekomstbestendig te maken.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de opbrengsten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor indicatoren van de opbrengsten praktijkonderwijs:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen voor opbrengsten)

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO	•		
R.2	Onderbouwsnelheid		•	
R.3_V	Bovenbouwsucces voor de afdeling vwo		•	
EX_V	Examencijfers voor de afdeling vwo	•		

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.			•	

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.		•		
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.1	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.		•		
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

N.1		ja	nee
N1.1	N1. Toelating voortgezet onderwijs Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2.	Verzuim en voortijdig schoolverlaten	ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV).	•	
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3.	Passend onderwijs	ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: Onderwijsresultaten, Onderwijsproces en Kwaliteitszorg.

Onderwijsresultaten

Op het moment van het onderzoek naar kwaliteitsverbetering zijn de onderwijsresultaten van de afdeling vwo onvoldoende. De positie in het derde leerjaar ten opzichte van het basisschooladvies (R1) en het gemiddeld centraal examencijfer (E) liggen onder de schoolspecifieke norm.

Het gemiddeld centraal examencijfer ligt bij de afdeling vwo al jaren voor een groot deel van de vakken flink onder het landelijk gemiddelde. Uitzonderingen hierop zijn de vakken Engelse taal, Franse taal en Natuurkunde. Volgens een analyse van een externe adviseur, die door de school in het kader van het verbetertraject is aangetrokken, worden de leerlingen onvoldoende voorbereid op wat er in de examenklas van hen gevraagd wordt. Uit deze analyse komt verder naar voren dat niet alle docenten in voldoende mate een beeld hebben gehad van de werkelijke exameneisen van hun vak. De school heeft op basis van deze analyse haar plannen aangescherpt, wat uiteindelijk moet resulteren in niveauverhoging binnen de afdeling vwo. Daarnaast is groei van de afdeling wenselijk.

De leerresultaten - met name het gemiddeld centraal examencijfer - van de afdeling vwo zullen kwetsbaar blijven als de school een relatief kleine groep eindexamenkandidaten binnen de afdeling vwo houdt. De school hoopt dat het onderwijsconcept Exellius - met haar vakoverstijgende projecten en de nadruk op wetenschappelijke vaardigheden - uiteindelijk meer vwo leerlingen aan de Scholengemeenschap Reigersbos zal binden, waardoor de afdeling duurzaam kan groeien.

Uit de schooleigen analyse blijkt dat R1 de afgelopen jaren flink gestegen is tot boven de norm in 2015-2016. Daarmee zal het driejaarsgemiddelde van R1 op het volgende onderwijsresultatenoverzicht (2017) naar alle waarschijnlijkheid ook boven de schoolspecifieke norm komen te liggen. Dit betekent dat we verwachten dat volgens het volgende onderwijsresultatenmodel slechts één indicator onder de schoolspecifieke norm ligt en daarmee de onderwijsresultaten van voldoende niveau zijn.

Onderwijsproces

Op basis van een tiental observaties stellen wij vast dat het niveau van de lessen over het geheel genomen van voldoende kwaliteit is. Leraren geven een heldere uitleg, leerlingen zijn duidelijk actief betrokken bij de lesactiviteit en krijgen op een effectieve wijze feedback om verder te kunnen in hun leerproces. Tevens wordt efficiënt gebruik gemaakt van de onderwijstijd en is niet of nauwelijks sprake van verstoringen in de les. Er is een meer dan gemiddelde motivatie van leerlingen zichtbaar.

De afdeling vwo kan zich nog wel versterken ten aanzien van een doelgerichte opbouw van de les, waarbij niet alleen duidelijk gemaakt wordt wat op het programma staat, maar ook vermeld wordt met welke leerdoelen activiteiten gedaan worden. We hebben in een aantal lessen wel een programma op het bord aangetroffen, maar van een helder leerdoel was geen sprake. Door het doel van de les meer expliciet te maken en hier ook aan het einde van de les op terug te komen, kan de kwaliteit van de lessen op een nog hoger plan komen.

Daarnaast zien we afstemming tussen leerlingen nog onvoldoende terug in de lessen. Deze differentiatie vindt met name buiten de lessen plaats door middel van extra ondersteuning. Overigens zien wij het onlangs vastgestelde taalbeleid al in een flink aantal lessen daadwerkelijk terug. De toekomst zal moeten uitwijzen in hoeverre dit ook zichtbaar verbeteringen zal geven in de eindresultaten van het vak Nederlandse Taal en de zaakvakken.

Uit de gesprekken met zorgfunctionarissen, schoolleiding en leerlingen en de onderzochte documenten is gebleken dat het systeem van ondersteuning van voldoende niveau is. Er is een betere risicodetectie per leerling. Daarnaast worden de uitslagen van landelijk genormeerde toetsen besproken met de individuele leerlingen en zijn/haar ouders en worden, eventuele hiaten aangepakt via 'banduren'. De basisondersteuning, maar ook de extra ondersteuning vindt op een voldoende planmatige wijze plaats.

Kwaliteitszorg

Het oordeel over de kwaliteitszorg is onderverdeeld in de bewaking van de kwaliteit van de onderwijsresultaten en de bewaking van de kwaliteit van het onderwijsproces. De kwaliteitszorg hebben wij als voldoende beoordeeld, maar we zijn nog wel kritisch over de borging van de kwaliteit van het onderwijsproces.

De onderwijsresultaten worden regelmatig geëvalueerd tot op het niveau van de vakken, de individuele leraar en de individuele leerling. Op basis van de bevindingen worden er, waar nodig, afspraken gemaakt met de voornoemde partijen.

De kwaliteit van het onderwijsleerproces is een onderdeel waar veel aandacht aan besteed wordt. Door een wisseling in de schoolleiding is er meer aandacht voor het tweesporenbeleid dat het vwo nodig heeft. Vier jaar geleden is er begonnen met het initiëren van meer academische diepgang binnen de lessen, onder andere via het Exellius programma en de WON (wetenschaps) uren. Daarnaast was er een constante noodzaak tot het sturen op examenresultaten. Beide hebben meer vorm gekregen en zijn beter geïmplementeerd dan voorheen. Dit is terug te zien in het gebruik van een taalcoach en het gebruik van RTTI, waarmee de kwaliteit van de toetsen op een hoger plan gebracht wordt.

De borging van de kwaliteit van het onderwijsproces behoeft nog aandacht en verbetering. Er zijn stappen gezet op het gebied van de kwaliteit van de toetsing en de evaluatie hiervan. De kwaliteit hiervan is echter erg afhankelijk van de sectie en/of de desbetreffende docent. Zo is bijvoorbeeld de fasering van het gebruik van RTTI niet vastgelegd en zijn er nauwelijks éénduidige afspraken over het niveau en de bespreking van toetsen.

Wij hebben op grond van onze bevindingen, zoals hierboven beschreven, geconcludeerd dat het veranderings- en verbeteringsproces, waarin de school zit zijn vruchten begint af te werpen, maar dat er nog het nodige te doen is om de kwaliteit van het onderwijsproces voldoende geborgd te laten zijn en zodoende toekomstbestendig te maken.